

บทที่ 1

บทนำ

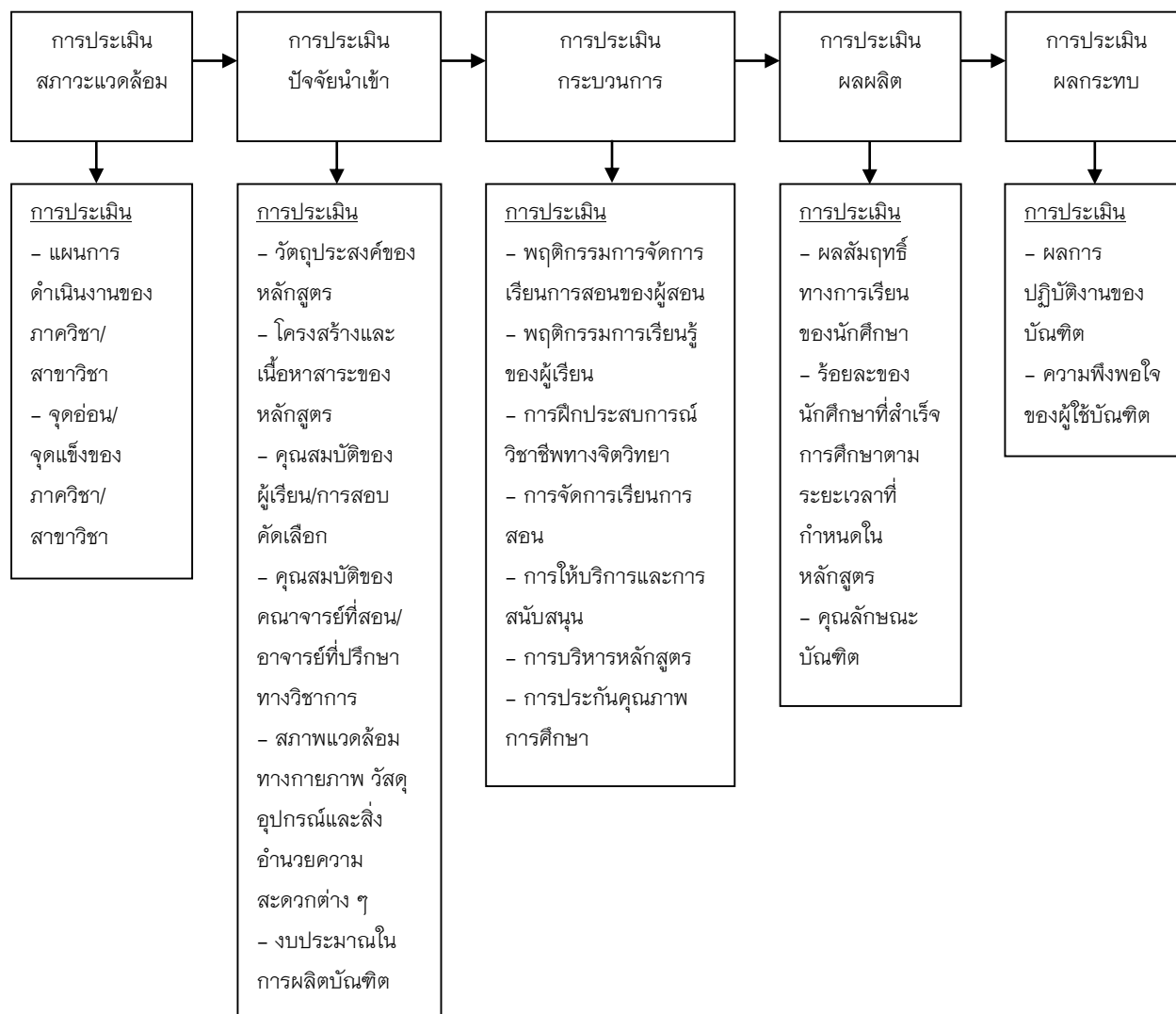
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยศิลปากรมีภารกิจหลักอยู่ 4 ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในบรรดาภารกิจทั้ง 4 ประการนั้น การผลิตบัณฑิตถือว่เป็นภารกิจที่มีความสำคัญที่สุด สิ่งที่มีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตเป็นอย่างดีก็คือ หลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา หลักสูตรการศึกษานั้นควรมีการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงผลการดำเนินงานหลักสูตรของหน่วยงานอยู่เสมอ ซึ่งกลยุทธ์การประเมินผลนี้ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในเรื่องความเป็นเลิศในเกณฑ์คุณภาพการศึกษา (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย 2545 : 16-17) ดังนั้นจึงพบว่าตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาในส่วนของหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร จึงกำหนดไว้ว่าให้มีการประเมินหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ หนึ่งรอบของการศึกษาตามหลักสูตร และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตร นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติยังได้มีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2542 ไว้โดยกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตรทุก 5 ปี เพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาหลักสูตรให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการต่อไป ในส่วนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ซึ่งเปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมานั้น ปัจจุบันยังไม่ได้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ประการใด ทั้ง ๆ ที่ได้สอนมาครบ 3 ปี ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ประกอบกับทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้มีนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติที่ว่าด้วยการใช้หลักสูตรครบวงจรของระยะเวลาของหลักสูตร ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว ซึ่งรับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา จึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวิจัยประเมินผลหลักสูตรดังกล่าว เพื่อความเป็นเลิศในเกณฑ์คุณภาพการศึกษา

2. กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา (หลักสูตรใหม่) ฉบับปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluative Research) โดยใช้รูปแบบชิปปี้ไอ (CIPPI Model) โดยประยุกต์มาจาก CIPP Model ของ Denial L.

Stufflebeam ในการประเมินผลทางด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ ซึ่งโครงสร้างการประเมินแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

3.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น

4.1.1 นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 68 คน

4.1.2 บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2552 และ 2553 จำนวน 74 คน

4.1.3 ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 5 คน

4.1.4 คณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 5 คน

4.1.5 ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 3 คน

4.1.6 ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทางจิตวิทยา ผู้บริหารสถานฝึกงานทางจิตวิทยา ผู้ดูแลนักศึกษา จำนวน 5 คน

4.2 การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบซีปปี้ไอ (CIPPI Model) ในการประเมินหลักสูตร

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำผลมาประกอบการตัดสินใจสภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไขในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งสามารถใช้ในการทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา อันประกอบด้วย การประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต และการประเมินผลกระทบ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบซีปปี้ไอ (CIPPI Model) ซึ่งมีรายละเอียด 5 ส่วน คือ

5.1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation-C) เป็นการประเมินสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนและความต้องการของสังคม ตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่างๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนการดำเนินงานของภาควิชา

5.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation-I) เป็นการตรวจสอบสภาพปัจจัยต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิต

5.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-PC) เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการให้บริการและการสนับสนุน ตลอดจนการประกันคุณภาพ

5.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation-PD) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใด

5.1.5 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation-IP) เป็นการประเมินผลกระทบที่ได้ภายหลังจากที่บัณฑิตจบการศึกษาจากหลักสูตรและไปประกอบอาชีพ ซึ่งการประเมินนี้พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

5.2 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554

5.3 บัณฑิต หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ในปีการศึกษา 2552 และ 2553

5.4 ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา

5.5 คณาจารย์ หมายถึง ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา

5.6 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 5 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก และเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทางจิตวิทยา

5.7 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บังคับบัญชาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

5.8 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้บริหารสถานฝึกงานทางจิตวิทยาหรือผู้ดูแลนักศึกษาในขณะฝึกงานทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาฝึกงาน

6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

6.1 ทราบผลการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

6.2 มีแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ต่อไป